

Извадок од Извештајот на ЕК за напредокот на Република Македонија за 2010 година

4.11. Поглавје 11: Земјоделство

Направен е дополнителен **хоризонтален** напредок. Донесен е ревидиран Закон за земјоделство и рурален развој со кој се уредуваат основните аспекти на политиките за земјоделска поддршка, што ги вклучува директните плаќања, мерките за пазарна поддршка и руралниот развој. За 2010 година доделени се вкупно 86,7 милиони евра за програмите за директна поддршка; ова вклучува директни исплати за површина и број на грла, исплати на премии за стратешки значајни производи и исплати врз нестокова основа. Меѓутоа, институционалните капацитети и понатаму остануваат недоволни, со значително намалени доделувања на буџетските средства во 2010 година за платите на јавните службеници во секторот и доцнење со пополнувањето на слободните работни места.

Може да се забележи напредок кон воспоставувањето на интегриран административен и контролен систем (ИАКС/IACS). Воспоставена е основата на систем за идентификација на земјишни парцели (СИЗП/LPIS), при што завршено е авионското снимање и извршена е почетна дигитализација на физичките блокови. Катастарот за недвижности во моментот покрива 98% од површината на земјата, од кои приближно 92% е земјоделско земјиште. Меѓутоа, сè уште не е завршено воспоставувањето на целосно функционален регистар на земјоделски стопанства, кој како поткрепа има и автоматизиран систем за информатичка технологија. Податочните регистри сè уште не се усогласени, особено во поглед на регистарот за идентификација и контрола на движењето на животните. Во моментот нема доволно човечки капацитети за управување и одржување на функционален ИАКС.

Уште позајакнат е капацитетот на *Платежната агенција* (Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделството и руралниот развој – АФПЗРР/ AFSARD). Вработените во АФПЗРР се солидно обучени и се навистина мотивирани. Меѓутоа, нивниот број не е доволен, ако се земе предвид сè поголемиот опсег на нивните одговорности. Подготовките за спроведување на Европскиот гарантен фонд за земјоделство (ЕГФЗ/EAGF) (директни исплати) сè уште се во рана фаза.

Забележан е одреден напредок во развојот на одржлив и ефикасен информациски систем во земјоделството. Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) донесе правилник со кој се дефинираат параметрите за функционален информациски систем на земјоделскиот пазар (ИСЗП/AMIS). Основан е национален комитет за раководење со мрежа за сметководствени податоци на фарми (ФАДН/FADN), започнати се пилот активности на ФАДН, а усогласувањето со *acquis* е во најголем дел исполнето. Обезбедувањето на поддршка за земјоделството е опфатено во ревидираниот Закон за земјоделство и рурален развој. Меѓутоа, воведените мерки се разликуваат од одредбите на ЕУ во одредени области, особено за тутунот. Подготовките во областа на хоризонталните прашања, се на добар пат.

Во поглед на Заедничката организација на пазарот, беше започнато усогласувањето на законодавството со *acquis*, вклучувајќи го и воспоставувањето на стандарди за пласман на одредени култури (жита и ориз, исушена крма, свежо овошје и зеленчук и производи од

животинско потекло). Што се однесува до управувањето со пазарот, ревидираниот Закон за земјоделство и рурален развој предвидува мерки за поддршка на пазарот, како на пример интервенција, унапредување на потрошувачката и организации на производители. Ова претставува корисен, но ограничен прв чекор кон усогласувањето со заедничката организација на пазарот на ЕУ. Подготовките во оваа област се во рана фаза.

Прилагодено е постојното законодавство за *вино* со цел да се земат предвид измените на *acquis*. Донесена е национална стратегија за производство на грозје и вино за периодот од 2010-2015 година.

На добар пат е усогласувањето со *acquis* во областа на **специјализираните култури** за виното.

Забележан е добар напредок во областа на руралниот развој. Спроведувањето на ИПАРД програмата во рамките на V компонентата започна во декември 2009 година, откако Комисијата одлучи да и додели на земјата право да управува со три мерки: „Инвестиции во земјоделските стопанства“, „Обработка и пласирање“ и „Диверзификација на руралното стопанство“.

Првиот повик за поднесување понуди за трите тековно акредитирани мерки, беше завршен во јуни 2010 година. Вториот повик за поднесување барања беше објавен во септември 2010 година. Меѓутоа, поради тешкотии за добивање на разни национални дозволи и сертификати, стапката на одбивање на проекти беше висока, а неопходно е подобрување на постапките кои се спроведуваат, со цел да се зголеми апсорпцијата на мерките на V компонентата на ИПА.

Меѓутоа, треба да се забележи дека институционалните капацитети на Телото за управување при МЗШВ и ИПАРД Агенцијата, може да бидат недоволни за справување со сè поголемите одговорности кои произлегуваат од доделувањето на управувањето. Мора да се преземат корективни чекори со цел да се обезбеди правилно спроведување на програмата.

Забележан е напредок во областа на **политиката на квалитет**. Донесена е нова законска рамка со која се уредуваат стандардите за пласман, барањата за презентација и етикетање на потрошувачи, и воспоставувањето на програми за квалитет. Подготовките во оваа област се во умерено напредната фаза.

Забележан е напредок кај **органското земјоделство**. Донесен е Закон за органско производство. Допрва треба да се постигне усогласување со *acquis*. Бројот на регистрирани органски производители и вкупното органско производство и понатаму растат. Во 2010 година доделен е буџет од 1,16 милиони евра за поддршка на органското производство, вклучувајќи и обезбедување на национална кампања за подигнување на јавната свест за органска храна. Административниот капацитет и понатаму е недоволен. Подготовките во оваа област се во напредна фаза.

Заклучок

Забележан е напредок во областа на земјоделството и руралниот развој. Политиката за рурален развој постепено се усогласува со барањата на ЕУ. Потребно е натамошно зајакнување на административниот капацитет на Платежната агенција и функционалните структури за претпристапна помош. Потребни се натамошни напори за усогласување со *acquis*. Подготовките во оваа област се на добар пат.